

بسمه تعالی

ورود به دانشگاه در کشور از طریق سهمیه‌های مختلفی صورت می‌گیرد. سهمیه‌های مناطق و ایثارگران در کنکور سراسری، سهمیه‌ی فرزندان اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و سهمیه‌ی دانش‌آموزان دارای مدال‌های المپیادهای علمی کشوری نمونه‌هایی از این سهمیه‌ها هستند. سهمیه مدال‌آوران المپیادهای دانش‌آموزی یکی از این سهمیه‌ها است. نحوه‌ی اختصاص این سهمیه طی سال‌های اخیر به این شکل بوده است که دارندگان مدال طلای المپیاد، از شرکت در آزمون سراسری ورود به دانشگاه معاف بوده و بدون محدودیت در رشته‌ی انتخابی خود پذیرش می‌شدند. دارندگان مدال‌های نقره و برنز کشوری نیز پس از اعلام نتایج آزمون سراسری ورود به دانشگاه، در صورت کسب دست کم ۸۰٪ تراز آخرین نفر وارد شده به رشته‌ی مورد نظر، امکان حضور در آن رشته را کسب می‌کرده‌اند. لازم به ذکر است این امر برای دارندگان مدال‌های نقره و برنز المپیاد، شرط لازم برای ورود به رشته‌ی مد نظر بوده‌است و شرط کافی نیست. هر ساله سازمان سنجش آموزش کشور سقفی را برای ظرفیت پذیرش این دانشجویان در هر رشته در نظر می‌گرفته‌است و با توجه به این ظرفیت، تنها تعداد محدودی از افراد واجد شرایط در رشته‌های مختلف پذیرش می‌شدند. برای مثال دانشکده‌ی مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف، از میان درخواست‌های مدال‌آوران نقره و برنز، هر سال حدود ۱۵ الی ۲۵ نفر را پذیرش می‌کرده‌است.

متأسفانه از سال گذشته روند اعمال این سهمیه با خلل مواجه شده‌است. سال گذشته پس از اعمال این سهمیه توسط سازمان سنجش آموزش کشور و معرفی افراد واجد شرایط جهت ثبت‌نام، دانشگاه تا مدتی از ثبت‌نام این افراد امتناع می‌کرد. سرانجام با رایزنی‌های صورت گرفته با وزارت علوم و سازمان سنجش آموزش کشور دانشگاه این افراد را در رشته‌های اعلامی سازمان سنجش ثبت‌نام کرد و این مشکل در سال گذشته مرتفع شد. اما در سال جاری روند اعمال این سهمیه از طرف سازمان سنجش آموزش کشور با خلل مواجه شده و ظرفیت پذیرش سهمیه‌ی مدال‌آوران نقره و برنز در پرمخاطب‌ترین رشته‌های دانشگاه صنعتی شریف از جمله رشته‌های مهندسی برق و مهندسی کامپیوتر به کم‌تر از نصف کاهش پیدا کرده‌است. سازمان سنجش آموزش کشور عدم اختصاص ظرفیت از طرف دانشکده‌های مقصد را دلیل این تصمیم اعلام می‌کند. طی صحبت‌های انجام شده با مسئولین این دانشکده‌ها، دلایل زیر برای اخذ چنین تصمیمی ارائه شده‌است:

۱. نداشتن ظرفیت به دلیل محدودیت بودجه، فضا و اعضای هیئت‌علمی
۲. وضعیت تحصیلی نامناسب دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد در این رشته‌ها
۳. مربوط نبودن رشته‌های المپیاد دانش‌آموزان به رشته‌ی مورد تقاضا برای دانشگاه

موضوع نداشتن ظرفیت و محدودیت‌های بودجه، فضا و تعداد اعضای هیئت علمی موضوعیست که مسئولین دانشکده‌ها مرجع اصلی تشخیص آن هستند. از این رو دلیل محترمی شمرده می‌شود و در این خصوص مسئولین وزارت علوم و مراجع مرتبط باید پاسخ‌گو باشند که چه طور بهترین رشته‌های دانشگاهی کشور با چنین محدودیت‌هایی مواجه‌اند. اما این موضوع، مسئله‌ی تازه‌ای به شمار نمی‌رود؛ سال‌های قبل حتی با وجود پذیرش افراد بیشتری از طریق سهمیه‌ی مناطق، دانشکده‌ها با چنین مشکلاتی دست و پنجه نرم کرده‌اند اما با تحمل برخی مشکلات جهت اعتلای بیشتر علمی در این رشته‌ها کوشیده‌اند و وقفه‌ای در روند رو به جلوی این رشته‌ها ایجاد نشده است بلکه حضور این دانشجویان نخبه در دانشکده‌های برتر کشور موجب برکات فراوانی بوده‌است. بنابر این به نظر می‌رسد که محدودیت بودجه و کمبود ظرفیت نمی‌تواند تنها مانع پذیرش این دانش‌آموزان نخبه باشد. عجیب این است که ظرفیت در نظر گرفته شده برای سهمیه‌های دیگر مانند سهمیه‌ی فرزندان اعضای هیئت علمی که دانش‌جویان پذیرفته شده از طریق آن سهمیه سطح علمی پایین‌تری نسبت به دانش‌جویان دارای مدال‌های المپیادی و حتی دانشجویان عادی دارند هیچ‌گاه مورد اعتراض واقع نمی‌شود و این سهمیه هر سال بدون کوچکترین مشکلی اعمال می‌شود.

دلیل دوم که وضعیت نامناسب تحصیلی دانشجویان دارای مدال المپیاد عنوان می‌شود بسیار عجیب و به دور از واقعیت به نظر می‌رسد. آماري که از ۱۰۰ نفر از دانشجویان دارای مدال‌های المپیادهای علمی دانش‌آموزی در حال تحصیل در دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف گرفته شده است نشان می‌دهد که نه تنها وضعیت تحصیلی این دانشجویان از میانگین کل دانشجویان این رشته با اختلاف محسوسی بیشتر است بلکه این دانشجویان به دلیل توانایی‌های فکری و اجتماعی خود نقش مهمی را در فعالیت‌های پژوهشی و فوق‌برنامه‌ی دانشجویی ایفا می‌کنند. در پیوست گزارشی از وضعیت تحصیلی و فعالیت‌های دانشجویان دارای مدال‌های المپیادهای علمی در دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه شریف که جهت اثبات این ادعا به مسئولین این دانشکده نیز ارائه شده است تقدیم می‌گردد. البته برخی از این دانشجویان، وجهه‌ی علمی مناسبی ندارند و سست عمل می‌کنند، اما تعداد این افراد بسیار کم است و نباید با تمرکز روی این تعداد محدود، از دست‌آوردهای دیگر دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد غافل شد.

در خصوص دلیل سوم یعنی مرتبط نبودن رشته‌ی پذیرفته شده در دانشگاه با رشته‌ای که مدال المپیاد در آن اخذ شده‌است؛ با وجود این که دانشجویان با رشته‌ی المپیاد غیر مرتبط هم عملکرد بدی از خود در رشته‌ها مختلف نشان نداده‌اند اما می‌توان با بررسی راهکارهایی همچون پذیرفتن دانشجو تنها در رشته‌های مرتبط با رشته‌ی المپیاد مسئله را حل کرد؛ ریشه کن کردن این سهمیه با این دلیل امری منطقی به نظر نمی‌رسد.

المپیادهای علمی از زمان شکل‌گیری تا کنون یکی از موفق‌ترین الگوهای کشور برای شناسایی و پرورش استعداد‌های برتر در رشته‌های مختلف بوده‌است. افراد دارای مدال‌های المپیاد از نخبگان و استعداد‌های برتر کشور هستند و فعالیت‌های چشمگیری در زمینه‌های مختلف علمی و پژوهشی و فرهنگی دارند. این دانشجویان در دوران دبیرستان چند سال از بهترین سال‌های زندگی خود را صرف کسب علم و تلاش‌های طاقت‌فرسا برای رسیدن به مراتب عالی در المپیادهای علمی و افتخارآفرینی برای میهن اسلامی کرده‌اند که مسیری بسیار پر خطر است؛ زیرا اختصاص

این وقت به کسب مهارت علمی در یکی از رشته‌های المپیاد آن‌ها را از تمرکز کافی بر روی مسیر عادی شرکت در کنکور سراسری محروم می‌کند و همین موضوع دلیل اختصاص این سهمیه به این افراد بوده‌است.

با توجه به موارد زیر لزوم پیگیری موضوع و حل این مسئله ضروری به نظر می‌رسد:

- تصمیم کاهش ظرفیت اختصاص یافته به این سهمیه به صورت ناگهانی صورت گرفته‌است و دانش‌آموزانی که چند سال قبل با علم به وجود این سهمیه، وارد مسیر پر خطر المپیاد شده‌اند، چه بسا در صورت عدم وجود چنین سهمیه‌ای هیچ‌گاه این مسیر را انتخاب نمی‌کردند. در صورت تغییر قانون این موضوع می‌بایست در ابتدای شروع این مسیر به افراد اطلاع‌رسانی دقیق شود. شایان توجه است که پس از پیگیری‌های مکرر هیچ قانونی که نشان دهد در حال حاضر چگونه بر اساس چه قانونی این سهمیه‌ها اعمال می‌شود برای این افراد در دسترس نیست.

- المپیادهای علمی، تاکنون استعدادهای زیادی را شناسایی کرده و آن‌ها را در راه پیشرفت علم و فناوری کشور پرورش داده است. بسیاری از مفاخر علمی کشور و اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها از مدال‌آوران سابق المپیادهای علمی هستند. این تصمیم و کمرنگ شدن سهمیه مدال‌آوران المپیادها باعث کاهش انگیزه‌ی دانش‌آموزان نخبه‌ی کشور در ورود به مسیر المپیادهای علمی شده و به تدریج این الگوی شناسایی و پرورش نخبگان کشور کارکرد خود را از دست خواهد داد و ضربه‌های سنگینی را به جامعه‌ی علمی کشور وارد خواهد کرد.

- پذیرفته نشدن این دانش‌آموزان نخبه در رشته‌ها و دانشگاه‌های معتبر کشور، حس ناامیدی را به این نخبگان علمی کشور تزریق و انگیزه‌ی آن‌ها برای تلاش و شکوفایی حداکثری را کم خواهد کرد و استفاده‌ی بهینه از این سرمایه‌های عظیم انسانی را مورد خدشه قرار می‌دهد.

در انتها چند راه‌کار برای حل کوتاه مدت و بلند مدت این مشکل ارائه می‌کنیم:

- اعمال این سهمیه تا قبل از بررسی کارشناسی، اصلاح قوانین و اعلام قوانین به دانش‌آموزانی که قصد شرکت در المپیادهای علمی را دارند، با هماهنگی دانشگاه‌ها و جلب نظر آن‌ها، به شکل گذشته صورت پذیرد تا نخبگان جوان کشور از چنین تصمیمات ناگهانی و خسارت‌آفرینی متضرر نشوند.

- ایجاد قانونی دقیق و با ضمانت اجرایی برای اعمال سهمیه‌ی دارندگان مدال نقره و برنز المپیادهای علمی به طوری که اعمال سهمیه مشروط به پذیرش دانشگاه‌ها و دانشکده‌ها نشود و مانند سهمیه‌های مناطق و ایثارگران در اعلام نتایج آزمون سراسری دانشگاه‌ها تاثیر داده شود؛

گزارش کاهش ظرفیت پذیرش دانشجویان
دارای سهمیه‌ی مدال‌های نقره و برنز المپیادهای کشوری
در رشته‌های برتر دانشگاهی دانشگاه شریف در سال تحصیلی جاری

• بازطراحی باشگاه دانش‌پژوهان جوان به شکلی که این نهاد به نهادی هدفمند و قدرتمند تبدیل شود که بتواند نقش بسیار مهم خود در شناسایی و پرورش استعداد‌های برتر کشور را به درستی ایفا کند و کارایی لازم جهت پیگیری و احقاق حقوق دانش‌پژوهان زیر نظر خود را داشته باشد. متأسفانه در حال حاضر باشگاه دانش‌پژوهان جوان در اجرای امور روزمره‌ی خود و تنظیم قوانین و حمایت از دانش‌پژوهان، بسیار ناکارآمد است.

• حمایت و توجه بیشتر وزارت علوم از دانشکده‌های برتر کشور که محل گذراندن مهم‌ترین دوران زندگی نخبگان کشور هستند.

پیوست: خلاصه‌ای از گزارش ارائه شده به اعضای هیئت‌علمی دانشکده مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف از وضعیت دانشجویان دارای مدال‌های المپیادهای علمی دانش‌آموزی

مقدمه

همه ساله تعدادی از دانشجویان از طریق اعمال سهمیه‌های مدال‌های نقره و برنز المپیادهای علمی دانش‌آموزی وارد رشته‌های متخلف دانشگاهی می‌شوند. با توجه به این که رشته‌ی مهندسی کامپیوتر دانشگاه صنعتی شریف جز بهترین و پرطرفدارترین رشته‌های دانشگاهی کشور به شمار می‌رود، پذیرش در این رشته مورد درخواست بسیاری از دانش‌آموزانی است که امکان استفاده از این سهمیه را دارند. طی سال‌های گذشته سازمان سنجش کشور با اعمال این سهمیه هر ساله حدود ۱۵ الی ۲۵ نفر را برای پذیرش در این رشته معرفی می‌کرده‌است. در سال جاری سازمان سنجش کمتر از ۵ نفر را از طریق این سهمیه برای ثبت‌نام در این رشته معرفی کرده‌است که پس از بررسی‌های صورت گرفته مشخص شد این کاهش، با نظر دانشکده مهندسی کامپیوتر اعمال شده است. پس از جویا شدن دلایل این تصمیم از مسئولین دانشکده، عدم وجود ظرفیت کافی از جنبه‌های مختلف و وضعیت تحصیلی نامناسب دانشجویانی که از طریق این سهمیه وارد رشته‌ی مهندسی کامپیوتر شده‌اند به عنوان دلایل این تصمیم مطرح شد.

با توجه به بررسی‌های اجمالی صورت گرفته از وضعیت دانشجویان دانشکده به نظر می‌رسید که دانشجویان پذیرفته شده با استفاده از سهمیه‌ی مدال‌های المپیاد نه تنها از وضعیت تحصیلی مناسبی برخوردارند بلکه در بسیاری از موارد نظیر دستیاری آموزشی، فعالیت‌های پژوهشی و فعالیت‌های فوق‌برنامه دانشجویی بار بزرگی را از دوش دانشکده برمی‌دارند و عدم پذیرش عده‌ای از این افراد که از طریق اعمال سهمیه‌های مدال نقره و برنز می‌توانستند وارد این رشته شوند دانشکده را با مشکلاتی رو به رو خواهد کرد. از این رو بر آن شدیم تا گزارشی دقیق و مستند از وضعیت دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد دانش‌آموزی تهیه کنیم تا نقش و تاثیرگذاری این افراد در دانشکده با دقت بیشتری مورد بررسی قرار گیرد.

این گزارش با درخواست شورای صنفی و انجمن علمی دانشکده از دانش‌جویان دارای مدال‌های المپیاد مبنی بر پر کردن فرم اطلاعاتی طراحی شده، تهیه شده است. در تهیه‌ی این گزارش تلاش بسیاری صورت گرفته است که تعداد زیادی از دانش‌جویان دارای مدال‌های المپیادهای دانش‌آموزی بدون کوچکترین دستچینی از جنبه‌های مختلف، مشارکت کنند که نتیجه‌ی این تلاش‌ها مشارکت ۱۰۴ نفر از دانش‌جویان در جمع‌آوری این اطلاعات بود.

گزارش در چهار بخش وضعیت تحصیلی، مشارکت در دست‌یاری آموزشی، مشارکت در فعالیت‌های پژوهشی و فعالیت‌های فوق‌برنامه تهیه شده است که وضعیت دانش‌جویان در هر یک از موارد فوق در ادامه به تفصیل خواهد آمد. همچنین جزئیات پاسخ‌های افراد به فرم‌های جمع‌آوری اطلاعات به همراه شماره دانشجویی آن‌ها در صورت نیاز قابل ارائه است.

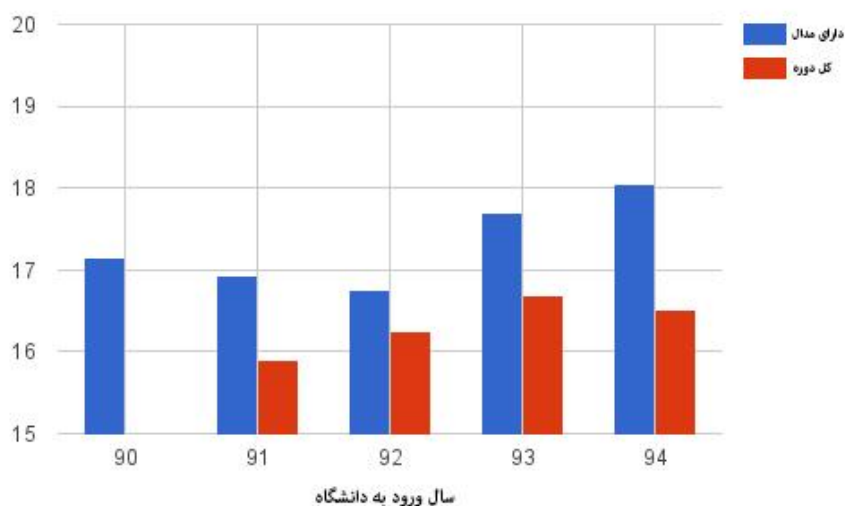
وضعیت تحصیلی

۱. جدول نمودار زیر میانگین معدل دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد در هر سال ورودی و مقایسه آن با میانگین معدل کل دانشجویان ورودی آن سال را نشان می‌دهد (به ترتیب صعودی معدل). میانگین معدل کل ورودی‌های یک سال از طریق معدل میانگین درج شده در کارنامه‌ی صادره از اداره امور کارنامه دانشگاه گرفته شده است. متأسفانه میانگین معدل کل دوره‌ی ورودی‌های سال ۹۰ دانشکده در دست نبود.

تعداد افراد	میانگین معدل کل دوره	میانگین معدل دانشجویان المپیادی	سال ورود به دانشگاه
۲۸	۱۶,۵۱	۱۸,۰۶	۹۴
۲۲	۱۶,۶۸	۱۷,۷۶	۹۳
۱۱		۱۷,۰۷	۹۰
۲۱	۱۵,۸۹	۱۶,۹۳	۹۱
۲۱	۱۶,۲۶	۱۶,۷۹	۹۲

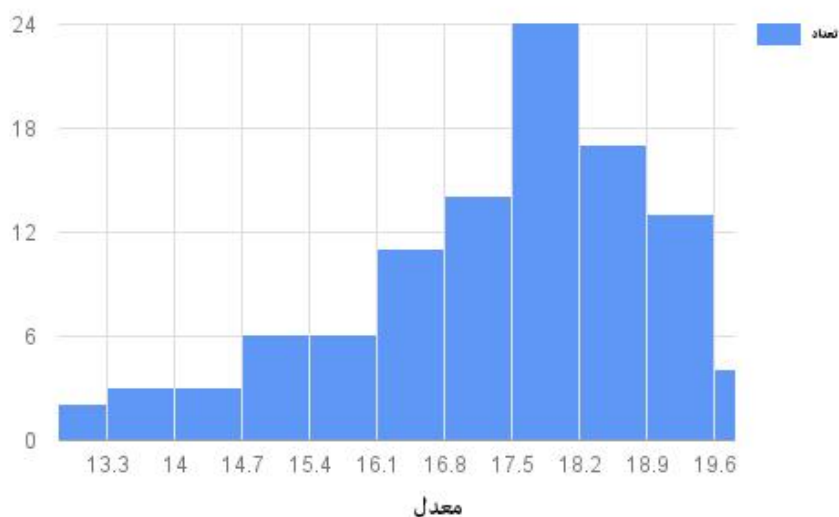
گزارش کاهش ظرفیت پذیرش دانشجویان
 دارای سهمیه‌ی مدال‌های نقره و برنز المپیادهای کشوری
 در رشته‌های برتر دانشگاهی دانشگاه شریف در سال تحصیلی جاری

مقایسه میانگین معدل دانشجویان دارای مدال المپیاد و کل

۲. نمودار توزیع معدل دانشجویان دارای مدال المپیاد (در همه‌ی دوره‌ها) در نمودار زیر قابل مشاهده است.

بافت‌نگار معدل دانشجویان دارای مدال المپیاد

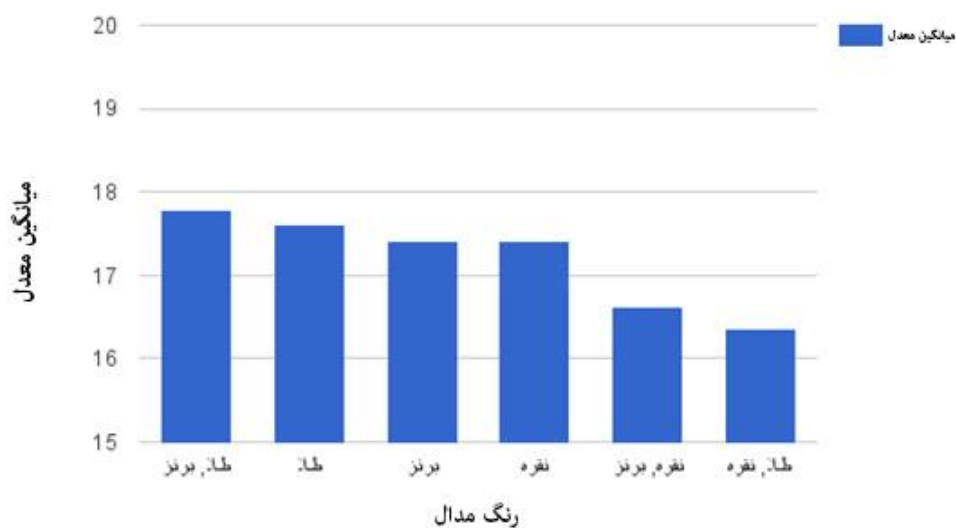

گزارش کاهش ظرفیت پذیرش دانشجویان
 دارای سهمیه‌ی مدال‌های نقره و برنز المپیادهای کشوری
 در رشته‌های برتر دانشگاهی دانشگاه شریف در سال تحصیلی جاری

۳. جدول و نمودار زیر میانگین معدل دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد را به تفکیک رنگ مدال نشان می‌دهد. دانشجویانی که دارای دو مدال با رنگ‌های مختلف بوده‌اند به تفکیک آمده‌اند، به این شکل که فردی که دارای یک مدال نقره و یک مدال برنز بوده است با عنوان نقره، برنز در جدول آمده است.

رنگ مدال	میانگین معدل	تعداد کل افراد
طلا، برنز	۱۷,۷۸	۳
طلا	۱۷,۶۰	۳۸
برنز	۱۷,۴۱	۱۴
نقره	۱۷,۴۰	۳۵
نقره، برنز	۱۶,۶۱	۱۱
طلا، نقره	۱۶,۳۶	۲

میانگین معدل به تفکیک رنگ مدال

مشارکت در دستیاری آموزشی

با توجه به تسلط دانش‌جویان دارای مدال‌های المپیاد در برخی دروس پایه‌ای دانشکده مانند دروس ساختمان‌های گسسته، ساختمان داده‌ها، طراحی الگوریتم‌ها، مبانی برنامه‌نویسی، برنامه‌سازی پیشرفته، نظریه زبان‌ها و ماشین‌ها و ... این دانشجویان بار بزرگی را با کمک در امور این دروس با عنوان دستیاری آموزشی از روی دوش دانشکده برمی‌دارند و کمک‌های شایانی به دانشجویان این دروس می‌کنند.

در آمار گرفته شده، ۷۵ نفر از دانشجویان ورودی سال ۹۳ به قبل بوده‌اند که امکان دستیاری در دروس مختلف دانشکده را داشته‌اند. از بین این افراد ۵۴ نفر یعنی ۷۲٪ آن‌ها حداقل در یکی از دروس دانشکده به عنوان دستیاری آموزشی مشارکت داشته‌اند. متأسفانه آمار دقیقی از میزان مشارکت کل دانشجویان دانشکده به عنوان دستیار آموزشی در دست نیست اما به نظر می‌رسد این درصد مشارکت در مقایسه با کل دانشجویان دانشکده به شکل محسوسی بیشتر باشد.

مشارکت در امور پژوهشی

با وجود این که کارهای پژوهشی و حضور در آزمایشگاه‌های پژوهشی اساتید برای دانش‌جویان کارشناسی مرسوم نیست، اما با این وجود دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد در این زمینه نیز در دوره‌ی کارشناسی مشارکت دارند. در جدول زیر آمار دانشجویانی که طبق گفته‌ی خودشان زیر نظر یکی از اساتید به فعالیت پژوهشی پرداخته‌اند آورده شده‌است:

سال ورود به دانشگاه	تعداد افراد	تعداد کل افراد
۹۱	۱۱	۲۱
۹۲	۸	۲۱
۹۳	۸	۲۲
۹۴	۲	۲۸

همچنین از بین ۱۰۴ دانشجوی این آمار، ۸ نفر دارای مقاله‌ی چاپ شده در مجله‌ها یا کنفرانس‌های علمی هستند.

فعالیت‌های فوق برنامه

یکی از حوزه‌های فعالیت بسیار تاثیرگذار دانشجویان دارای مدال‌های المپیاد در دانشکده، حضور چشمگیر این افراد در فعالیت‌های فوق‌برنامه‌ی دانشجویی در دانشکده و دانشگاه است. مشهودترین این فعالیت‌ها در دانشکده، حضور این افراد در شورای مرکزی انجمن علمی دانشکده است. شورای مرکزی انجمن علمی متشکل از ۹ نفر است. آمار حضور افراد دارای مدال المپیاد در این شورا به تفکیک سال از قرار زیر است.

سال	تعداد حضور در انجمن علمی
۹۵	۵
۹۴	۶
۹۳	۶
۹۲	۴

از جمله دیگر فعالیت‌های دانشجویی ذکر شده توسط افراد این آمار موارد زیر است:

رتبه‌های برتر در المپیادهای علمی دانش‌جویی.

رتبه‌های برتر در مسابقات:

- FPGA Challenge
- ACM
- AI Challenge
- Robocup Iran Open
- IEEEEXTREME